

181^e Boek – deel II: Boek 2024 over de Sociale Zekerheid

DEEL I BUDGETAIRE EN FINANCIËLE TOESTAND 2023

Evolutie van de uitgaven en ontvangsten 2021-2023

Het Rekenhof geeft in het **eerste hoofdstuk** van deel I een overzicht van de begrotingsuitgaven en ontvangsten 2023 van de sociale zekerheid, op basis van de cijfers die de FOD Sociale Zekerheid in juni 2024 heeft bezorgd, en vergelijkt ze met 2022 en 2021.

De stijging van het aantal uitkeringsgerechtigden en de overschrijdingen van de index verklaren in 2023 een groot deel van de stijging van de uitgaven voor prestaties. Het wegvallen van specifieke vergoedingen in samenhang met de COVID-19-crisis remde de stijging echter enigszins af. Zo daalden de uitgaven voor de werkloosheidsuitkeringen van de RSZ-Globaal Beheer met 4,19 %, voornamelijk omdat economische werkloosheid in samenhang met die crisis niet langer vergoed wordt. De stijging van de uitgaven voor geneeskundige verzorging (+11,34 %) is voor een groot deel te verklaren door de herneming van de niet-dringende zorg na de COVID-19-crisis en de evolutie van de index.

De stijging van de uitgaven voor arbeidsongeschiktheid (+9,07 %) is vooral het gevolg van de indexering van de uitkeringen en de toename van het aantal vergoede uitkeringsdagen. De pensioenuitgaven stegen met 9,51 % door de indexeringen en de toename van het aantal gerechtigden.

De geconsolideerde ontvangsten bedroegen 131.870,6 miljoen euro (+9,17 % tegenover 2022) en de geconsolideerde uitgaven 130.930,2 miljoen euro (+7,71 %). Het grootste deel daarvan (90,12 %) werd besteed aan prestaties aan de sociaalverzekerden (o.a. pensioenen, geneeskundige verzorging, arbeidsongeschiktheid, werkloosheid), die stegen met 8,47 %.

Evaluatie van het begrotingsbeleid 2023

Het Rekenhof heeft de maatregelen geanalyseerd die de regering in 2023 heeft genomen in de sociale zekerheid. Het gaat om maatregelen die leiden tot besparingen of minderontvangsten of tot nieuwe inkomsten en uitgaven.

De meeste maatregelen zijn in 2023 in werking getreden. Voor sommige ligt het rendement (besparing of bijkomende opbrengst) lager dan de ramingen. Dat is bv. het geval voor de besparing in het stelsel van het tijdskrediet. Voor andere maatregelen, bv. de maatregelen om arbeidsongeschikte werknemers en zelfstandigen opnieuw aan het werk te laten gaan (*terug-naar-werk*plan), geven de openbare instellingen van sociale zekerheid aan dat zij niet over voldoende informatie beschikken om het rendement te ramen.

DEEL II FINANCIËEL BEHEER EN REKENINGEN VAN DE OISZ

Overlegging van de rekeningen

Om zijn controleopdracht en zijn informatieopdracht ten aanzien van het parlement naar behoren te kunnen uitoefenen, moet het Rekenhof tijdig kunnen beschikken over de rekeningen van de openbare instellingen van sociale zekerheid (OISZ). Zoals in zijn vorige Boeken over de Sociale Zekerheid stelt het nog steeds vast dat de wettelijke en reglementaire termijnen voor het toezenden van deze rekeningen niet systematisch worden nageleefd.

HVW: controle van de jaarrekening 2022

De uitgaven voor opdrachten van de Hulpkas voor Werkloosheidsuitkeringen (HVW) bedragen 813,5 miljoen euro in 2022, tegenover 1.308,7 miljoen euro in 2021 (-37,84 %).

Het Rekenhof heeft de jaarrekening 2022 gecontroleerd. De voornaamste vaststellingen en aanbevelingen hebben betrekking op de vaste activa, de sociale vorderingen, de boekhoudkundige voorzieningen, de toepassing van het beginsel van de vastgestelde rechten (onder meer voor de sociale prestaties en de financiering ervan) en de looncyclus, waarvoor het Rekenhof fouten identificeerde in de algemene boekhouding en in de begrotingsboekhouding. De HVW heeft tekortkomingen opgelost die in het verleden door het Rekenhof waren vastgesteld. Ze verbindt zich ertoe inspanningen te blijven leveren om de kwaliteit van haar rekeningen te verbeteren.

RVA: controle van de jaarrekening 2022

Het Rekenhof heeft de jaarrekening 2022 van de RVA gecontroleerd. De voornaamste vaststellingen en aanbevelingen hebben betrekking op de toepassing van het beginsel van de vastgestelde rechten, de inachtneming van de referentieperiode voor het boeken van opdrachtuitgaven en de opname in de balans van bepaalde dubieuze debiteuren en waardeverminderingen. Het Rekenhof stelt ook vast dat de RVA bepaalde tekortkomingen heeft weggewerkt die bij vorige controles werden vastgesteld, en dat de dienst zich ertoe verbindt in 2024 inspanningen te blijven leveren om de kwaliteit van de rekeningen te verbeteren.

FSO: controle van de jaarrekening 2022

De uitgaven van het Fonds tot vergoeding van de in geval van Sluiting van Ondernemingen ontslagen werknemers (FSO) zijn tussen 2021 en 2022 met 162,6 miljoen euro (-33,34 %) gedaald (325,0 miljoen euro).

Het Rekenhof heeft de jaarrekening 2022 van het FSO gecontroleerd. De belangrijkste vaststellingen en aanbevelingen betreffen de toepassing van het beginsel van de vastgestelde rechten (sociale prestaties en opbrengsten van de sociale zekerheid), het beheer van de vorderingen en de interne beheersing, onder meer wat de functiescheiding en de thesauriecyclus betreft. Het Rekenhof heeft hiaten en fouten vastgesteld in de algemene boekhouding en in de begrotingsboekhouding. Daarnaast heeft het FSO een aantal tekortkomingen opgelost die het Rekenhof in het verleden had vastgesteld. Het verbindt zich ertoe inspanningen te blijven leveren om de kwaliteit van zijn rekeningen te verbeteren.

HZIV: controle van de jaarrekening 2022

De uitgaven van de Hulpkas voor Ziekte- en Invaliditeitsverzekering (HZIV) bedragen 572,9 miljoen euro in 2022, tegenover 515,6 miljoen euro in 2021 (+11,11 %).

Het Rekenhof heeft de jaarrekening 2022 van de HZIV gecontroleerd. De belangrijkste bevindingen en aanbevelingen houden verband met de toepassing van het principe van de vastgestelde rechten, de materiële vaste activa, de voorzieningen voor risico's en kosten, de schulden in verband met de opdrachten en de inachtneming van de boekhoudkundige en budgettaire jaarafgrenzing. De HZIV heeft zich er in haar antwoord toe verbonden in 2024 voort inspanningen te leveren om de kwaliteit van haar rekeningen te verbeteren.

RSZ: controle van de jaarrekening 2022

Het Rekenhof heeft de jaarrekening 2022 van de RSZ onderzocht. De voornaamste vaststellingen en aanbevelingen hebben betrekking op de boeking van verrichtingen voor rekening van derden, de toepassing van het beginsel van de vastgestelde rechten en de dubieuze debiteuren. Het Rekenhof stelt ook vast dat de RSZ bepaalde tekortkomingen heeft weggewerkt die bij vorige controles werden vastgesteld en dat de dienst zich ertoe verbindt in 2024 inspanningen te blijven leveren om de kwaliteit van de rekeningen te verbeteren.

Fedris: controle van de jaarrekening 2022

Het Rekenhof heeft de jaarrekening 2022 van Fedris gecontroleerd. De voornaamste vaststellingen gaan over de toepassing van het beginsel van de vastgestelde rechten, het vorderingenbeheer, de voorzieningen voor risico's en kosten, het gebruik van de beleggingsportefeuille, de verrichtingen voor rekening van derden, de formalisering van de interne beheersing en de beheersing van de risico's die samenhangen met verschillende cycli en het beheer van de IT-projecten.

Fedris stemt in het algemeen in met de aanbevelingen van het Rekenhof en verbindt zich ertoe zijn inspanningen in 2024 voort te zetten om de kwaliteit van zijn rekeningen te verbeteren.

RSVZ: controle van de jaarrekeningen 2020-2021

Het Rekenhof heeft de jaarrekeningen 2020 en 2021 van het RSVZ gecontroleerd. De belangrijkste vaststellingen hebben betrekking op de boekhoudkundige verwerking van de door de socialeverzekeringsfondsen gevorderde, nog niet geïnde bijdragen, de boeking van waardeverminderingen en het ontbreken van een volledige fysieke inventaris. Het RSVZ sluit zich aan bij de vaststellingen en zal de aanbevelingen uitvoeren.

FPD: controle van de jaarrekening 2022

Het Rekenhof heeft de jaarrekening 2022 van de Federale Pensioendienst gecontroleerd. Die betaalt de pensioenen van werknemers, zelfstandigen en overheidspersoneel en beheert daartoe een jaarlijks budget van ongeveer 61 miljard euro.

De voornaamste vaststellingen en aanbevelingen gaan over de opvolging van de dubieuze debiteuren, de toerekening van informatica-uitgaven en het gebruik van wachtrekeningen. De FPD werkt aan oplossingen om tegemoet te komen aan de aanbevelingen.

RIZIV: controle van de jaarrekeningen 2019 en 2020

Het Rekenhof heeft de jaarrekeningen 2019 en 2020 van het RIZIV gecontroleerd. De belangrijkste vaststellingen hebben betrekking op de toepassing van het beginsel van het vastgestelde recht, de vastgoedoperaties in het kader van de redesign (optimalisering van de werking van de overheid), de verwerking van de ontvangsten en uitgaven in het kader van de internationale verdragen en de uitgaven voor de uitvoering van de sociale akkoorden in de gezondheidszorg.

Het RIZIV sluit zich aan bij de vaststellingen van het Rekenhof en verbindt zich ertoe de kwaliteit van zijn rekeningen te verbeteren.